

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN			STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR	
ANTALET EXAMINA		GE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN	GE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN	
Grundexamen inom säkerhetsbranschen (GE): Säkerhetsvakt 624 st.		Inget kompetensområde Examensbenämning: säkerhetsvakt Uppgift saknas 624 st.	hel examen	examensdel/
Yrkesexamen inom säkerhetsbranschen (YE): 183 st.			6 168 st.	delar
Specialyrkesexamen inom säkerhetsbranschen (SYE): 258 st.				459 st.
Yrkesexamen inom tullbranschen (YE): 66 st.		YE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN	YE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN	
		Inget kompetensområde, ingen examensbenämning Uppgift saknas 183 st.	hel examen	examensdel/
ANTAL EXAMENSDELAR			1 209 st.	delar
GE inom säkerhetsbranschen: 6 627 st.		SYE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN		1 125 st.
YE inom säkerhetsbranschen: 2 334 st.		Inget kompetensområde, ingen examensbenämning Uppgift saknas 258 st.	hel examen	examensdel/
SYE inom säkerhetsbranschen: 1 191 st.			1 155 st.	delar
YE inom tullbranschen: 246 st.		YE INOM TULLBRANSCHEN		33 st.
		Kompetensområdet för tulltjänster 18 st. Kompetensområdet för tullövervakning 48 st. Uppgift saknas 1–4 st.	hel examen	examensdel/
GE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN	Lokala examensdelar:		237 st.	delar
Gemensamma examensdelar (GED):	303 st.			6 st.
318 st.				

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN Reflektioner

Antal avlagda examina

- Antalet avlagda grund- och specialyrkesexamina inom säkerhetsbranschen ökar. I yrkesexamen inom säkerhetsbranschen kan man se en minskning. Utbildningens omfattning är ganska god.
- I yrkesexamen inom tullbranschen har något fler examina avlagts än året innan.

Antal avlagda examensdelar

- Antalet avlagda grundexamina inom säkerhetsbranschen var färre än 2023.
- Det har avlagts klart fler specialyrkesexamina inom säkerhetsbranschen än 2023.
- I yrkesexamen inom tullbranschen har något fler examensdelar avlagts än året innan.

Antal avlagda kompetensområden

- Inom säkerhetsbranschen finns inga kompetensområden.
- I yrkesexamen inom tullbranschen avlägger fler personer kompetensområdet för tullövervakning än kompetensområdet för tulltjänster. Detta beror på att rekryteringen riktas mer till dem som avlagt kompetensområdet för tullövervakning i och med att tullklareringen blivit elektronisk.

Övrigt

- I huvudstadsregionen har det varit brist på sökande till grundexamen inom säkerhetsbranschen, vilket återspeglats i antalet avlagda examina. Utbildningsplatsen har stor betydelse för ansökan till säkerhetsbranschen i Uleåborgsregionen, där det har skett ändringar som påverkar avläggandet av examina. Nyhetsrapporteringen har en positiv och negativ inverkan när man söker sig till säkerhetsbranschen. I huvudstadsregionen finns det så många utbildningsanordnare och en del s.k. kommersiella aktörer som kan ha höga avgifter för yrkes- och specialyrkesnivåerna, vilket kan minska antalet sökande.
- Det har funnits intresse för specialyrkesexamina inom säkerhetsbranschen. Efterfrågan har varit förvånansvärt stor. I Tammerforsregionen har företagandet väckt intresse, vilket har ökat deltagandet i specialyrkesexamen.
- I stället för kompetensområden finns det olika leder. Teknikleden har starka kontaktytor med elbranschen och fastighetsskötsel, experter från olika examina kan söka till samma uppgifter.

Arbetslivskommissionen för säkerhets- och tullbranschen, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE inom säkerhetsbranschen: 29 st.
YE inom säkerhetsbranschen: 32 st.
SYE inom säkerhetsbranschen: 25 st.
YE inom tullbranschen: 2 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE inom säkerhetsbranschen: 31 st.
YE inom säkerhetsbranschen: 29 st.
SYE inom säkerhetsbranschen: 21 st.
YE inom tullbranschen: 2 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE (som har anordnartillstånd)

GE inom säkerhetsbranschen: 0 st.
YE inom säkerhetsbranschen: 3 st.
SYE inom säkerhetsbranschen: 4 st.
YE inom tullbranschen: 0 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE inom säkerhetsbranschen

Finska 621 st.
Svenska 1–4 st.

YE inom säkerhetsbranschen

Finska 183 st.

SYE inom säkerhetsbranschen

Finska 258 st.
Svenska 1–4 st.

YE inom tullbranschen

Finska 66 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- Examina inom säkerhetsbranschen genomförs ganska lite på svenska. Täcks behovet?
- I grundexamen inom säkerhetsbranschen har den geografiska täckningen förbättrats.
- Det finns fler aktiva anordnare än anordnartillstånd för grundexamen inom säkerhetsbranschen.
- Problem med punkten anordnartillstånd/aktiva anordnare. Det är fråga om anskaffad utbildning, varav en stor del är förenlig med den utvidgade uppgiften att ordna läroavtalsutbildning.
- Sysselsättning är i allmänhet god inom säkerhetsbranschen.

Arbetslivskommissionen för säkerhets- och tullbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN

Arbetsplats 42,33 %

Läroanstalt 41,67 %

Arbetsplats + läroanstalt 7,4 %

Uppgift saknas 8,6 %

YE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN

Arbetsplats 27,4 %

Läroanstalt 52,23 %

Arbetsplats + läroanstalt 6,07 %

Uppgift saknas 14,3 %

SYE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN

Arbetsplats 57,25 %

Läroanstalt 29,01 %

Arbetsplats + läroanstalt 6,11 %

Uppgift saknas 7,63 %

YE INOM TULLBRANSCHEN

Arbetsplats 100 %

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- Fler yrkesprov inom säkerhetsbranschen kunde genomföras på arbetsplatsen, även om allt fler yrkesprov har förts till arbetsplatsen. I synnerhet borde yrkes- och specialyrkesexamina inom säkerhetsbranschen genomföras/avläggas mer på arbetsplatsen. Vid självständiga YE/SYE inom säkerhetsbranschen kan det gå så att bedömningen genomförs vid läroanstalten.
- Man kommer inte in på en del av arbetsplatserna om man inte har avlagt vissa examensdelar. Åldersfrågor, simulerade yrkesprov för vissa examensdelar samt säkerhetsfrågor påverkar.
- I yrkes- och specialyrkesexamina inom säkerhetsbranschen har yrkesprov som görs på arbetsplatsen upplevts vara bra och till nytta för arbetsgivaren.
- Det är möjligt att påvisa kompetens i yrkesexamen inom tullbranschen i praktiska arbetsuppgifter. Tullen har flera verksamhetsställen. Om examinanden inte kan påvisa all den kompetens som krävs i examensgrunderna på sitt eget verksamhetsställe har hen möjlighet att genomföra praktik och visa sin kompetens på ett annat verksamhetsställe.

Reflektioner kring yrkesprov som ordnas vid läroanstalter

- De yrkesprov som ordnas vid läroanstalten har dock sin plats till exempel i fråga om Behärskande av maktmedel i grundexamen inom säkerhetsbranschen, vilket är ett simulerat yrkesprov vid läroanstalten. Även om önskemålet är att få en representant för arbetslivet att bedöma detta på läroanstalten är inte alltid möjligt.

Reflektioner kring utbildningsanordnarnas utvecklingsobjekt och goda praxis

- Minderåriga studerande upplever problem i fråga om högklassigt avläggande av yrkesinriktade examensdelar, t.ex. i receptionen. Man strävar efter att genomföra yrkesprov i arbetslivet. "Simulerade yrkesprov" kunde komplettera yrkesproven.
- Utbildningsanordnaren borde marknadsföra mer även utanför sin egen region t.ex. i garnisoner, gymnasier, yrkesskolor och stora företag såsom varv.
- Utvecklingsmöjligheter och god praxis är samarbetet med arbetslivet, karriärvägar och synligare sysselsättningsmöjligheter samt omfattande fortsatta studievägar.

Arbetslivskommissionen för säkerhets- och tullbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Respons

Responsenkäter (svarsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS
AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV

GE inom säkerhetsbranschen 4,3
YE inom säkerhetsbranschen 4,2
SYE inom säkerhetsbranschen 4,3
YE inom säkerhetsbranschen 4,6
(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN
ARBETSPLATSHANDLEDAREN

GE inom säkerhetsbranschen 4,0
YE inom säkerhetsbranschen 4,4
SYE inom säkerhetsbranschen 4,4
YE inom säkerhetsbranschen 3,9
(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLATSRESPONS

GE inom säkerhetsbranschen 4,3
YE inom säkerhetsbranschen 4,4
SYE inom säkerhetsbranschen 4,3
YE inom säkerhetsbranschen 4,0
(nationellt medeltal 4,2)

Diskussion

Studeranderespons

- Inom säkerhetsbranschen ligger responsen nära det nationella medeltalet. Responsen ska behandlas vid läroanstalten och nödvändiga utvecklingsåtgärder vidtas när de observeras.
- Medeltalet för grundexamen inom säkerhetsbranschen och yrkesexamen inom tullbranschen är något lägre än det nationella medeltalet. Eventuella utvecklingsåtgärder när de observeras?
- Svarsprocenten för grundexamen inom säkerhetsbranschen har varit låg, och den kunde förbättras till exempel genom att koppla samman aktiveringen av det elektroniska betyget och responsen i framtiden. Man kunde utveckla Koski-databasen i fråga om responsenkäterna.
- I yrkesexamen inom tullbranschen har medeltalet förbättrats jämfört med året innan och är nu detsamma som det nationella medeltalet.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Inom säkerhetsbranschen ligger responsen nära eller ovanför det nationella medeltalet.
- I yrkesexamen inom tullbranschen har arbetsplatshandledarresponsen försämrats något jämfört med året innan.

Arbetsplatsrespons

- Inom säkerhetsbranschen är responsen bättre än det nationella medeltalet.
- Arbetsplatsresponsen för yrkesexamen inom tullbranschen har försämrats något jämfört med året innan, vilket kan bero på informationsavbrott.

Arbetslivskommissionen för säkerhets- och tullbranschen, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 50,2 %
Uppgift saknas 2,1 %

YE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 50,2 %
Uppgift saknas 4,5 %

SYE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 74,2 %
Uppgift saknas 0,8 %

YE INOM TULLBRANSCHEN
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 98,8 %
Uppgift saknas 0 %

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- Inom säkerhetsbranschen följer tvåpartsbedömningen hur yrkesprov överhuvudtaget genomförs i arbetslivet.
- Den stora omsättningen av arbetsplatshandledare påverkar säkerhetsbranschen på kort sikt.
- I grundexamen inom säkerhetsbranschen har antalet Uppgift saknas minskat.
- I yrkesexamen inom säkerhetsbranschen betonas väktarutbildningen i viss mån, vilket påverkar Uppgift saknas-situationen.

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE INOM SÄKERHETSBRANSCHEN
Medeltal 3,5
Yrkesinriktad examensdel 3,5
Gemensam examensdel 3,5
(nationellt medeltal 3,7)

Planer för bedömning av kunnande

- Påverkar till exempel läroanstaltsspecifika krav på yrkesprov i planerna för bedömning av kunnande inom säkerhetsbranschen?
- Behövs harmonisering av yrkesproven? Även om eGrunderna ger ramar kan den prestation som ges vid yrkesprovet vara en annan. Regionala skillnader?
- Flertydigheten är omfattande. Branschindelningen måste lyftas fram bättre. Varje bransch har sina egna särdrag.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE inom säkerhetsbranschen

Storleken på examensdelarna i grundexamen inom säkerhetsbranschen skapar en del utmaningar – olika leder har planerats. Om dessa leder inte genomförs bildas antingen en under- eller överexamen som bör kompletteras till exempel med en lokal examensdel e.d.

YE inom säkerhetsbranschen

Måste uppdateras så den motsvarar behoven i arbetslivet.

SYE inom säkerhetsbranschen

Uppdateringar är på kommande bl.a. för alla studerande inom specialyrkesexamen inom säkerhetsbranschen, valfria examensdelar samt identifiering och erkännande av kunskande.

YE inom tullbranschen

Brister har observerats i examensgrunderna och examensstrukturens funktion på grund av förändringar i arbetsmiljön och arbetsuppgifterna. Utbildningsstyrelsen har meddelat om en preliminär tidtabell för förnyandet av examen för 2025–2026.

Reflektioner kring examensstrukturen

- Påverka utmaningarna genom att utveckla examensstrukturen.
- Fortsatta åtgärder från arbetsgruppen som utrett utbildningen, styrningen och övervakningen inom den privata säkerhetsbranschen inväntas.
- Kundservicearbete och å andra sidan inriktning på teknik och hur dessa uppfattas som arbete.
- Medieuppgångens inverkan även på ansökan till utbildning inom säkerhetsbranschen.
- Dra nytta av andra examina.
- Inom evenemangssäkerheten har man upplevt det som bra att en lokal examensdel erbjuds inom evenemangsproduktionen samt kundservicen inom servicebranschen i huvudstadsregionen och Tammerforsregionen, den sysselsätter väl. Genom korsval kan man också bättre påverka arbetsplatsernas behov.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN